

Programma Klimaatbestendige stad en Duurzaam GWW

Samenvatting

Samen maken we de Buiten Ruimte: Goed ontworpen, aangelegde en beheerde buitenruimte heeft een grote meerwaarde voor de leefbaarheid en economische ontwikkeling van het stedelijk gebied.

De bouw verandert: Kwaliteitsverbetering van de onderlinge samenwerking en een bredere oriëntatie op en betrokkenheid van de gebruiker waarbij klimaatadaptatie en circulariteit en duurzaamheid leidende principes zijn. Zowel opdrachtgevers als marktpartijen beseffen dat men elkaar nodig heeft om te vernieuwen en zo richting te kunnen geven aan de maatschappelijke rol van de sector. Zo komen wij van kosten naar waarden.

Gemeenten vinden werkgelegenheid in de regio heel belangrijk en inherent hieraan is dat gemeentelijke projecten, voor zover mogelijk, door regionale bedrijven worden uitgevoerd. Er zijn gemeenten in Nederland die deze voorkeur succesvol hebben vormgegeven in een 'open' convenant met regionale ondernemers. Regionale aannemers in de grond-, weg- en waterbouw zien kansen in deze samenwerkingsvorm, waarbij de regionale werkgelegenheid wordt gestimuleerd en er ingezet wordt op kennisdeling, behoud en doorontwikkeling van kennis in de regio. Een dergelijk convenant geeft een impuls aan het vernieuwen en verbeteren van bouwprocessen en bijbehorende kwaliteit. Dit past ook in de ontwikkelingen om te komen tot een duurzame leefomgeving en draagt bij aan meer kennisdeling en kennisontwikkeling tussen de regionale partijen ook op dit gebied.

1 Aanleiding

In Nederland werken diverse steden samen met het regionale midden- en kleinbedrijf (MKB) in de grond- weg- en waterbouw. Als eerste gemeente heeft Rotterdam deze samenwerking in de vorm van een 'open' convenant gesloten (hierna te noemen convenant), waarbij partijen kunnen aanschuiven en stoppen. Dit convenant onderschrijft een aantal afspraken voor een duurzame sociaal maatschappelijk verantwoorde aanpak van de openbare ruimte in de ruimste zin van het woord. Vanaf 2016 zijn in navolging van het open convenant Rotterdam ook onder meer de gemeenten Amsterdam, Hoorn en Alkmaar met een aantal regionale MKB-bedrijven in gesprek in het kader van een dergelijk convenant. Deze gesprekken worden begeleid door Building Changes. Zowel gemeenten als aannemers zien voordelen in deze samenwerkingsvorm die telkens op maat wordt vormgegeven en in concrete uitvoeringsprojecten vorm krijgt.

De verschillende colleges hebben ieder in hun coalitieakkoord de ambities uitgesproken voor het creëren van een economisch sterke stad en een duurzame en innovatieve stad. Het is belangrijk dat het MKB uit de regio de kans krijgt om in een aantal gevallen mee te denken en in te schrijven op aanbestedingen van werken, waardoor er werken door regionale MKB -bedrijven kunnen worden uitgevoerd.

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

Het convenant moet resulteren in:

- Het terugdringen van kosten van projecten door efficiënter en slimmer te werken en verspilling waar mogelijk tegen te gaan;

- Het meewerken aan en ontwikkelen van werkmethoden die de hinder voor inwoners en bedrijven tijdens de uitvoering van werken zoveel mogelijk beperken;
- Het actief betrekken van de stakeholders van het beoogd project, waaronder inwoners en bedrijven. Waar mogelijk ook in ontwerp, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

De aannemers die deelnemen aan het convenant hebben de ambities uit het coalitieakkoord in dit kader met elkaar besproken. Zij zien de volgende bijdragen vanuit het convenant:

- Duurzaamheid en Circulariteit: in ontwerp, uitvoering en beheer;
- Het klimaatbestendig inrichten van de omgeving, alternatieven voor de conservatieve inrichting die bijdragen aan een aantrekkelijk woon- werkomgeving;
- Veiligheid en Gezondheid tijdens de uitvoering van werken;
- Digitalisering en het werken met een Bouwwerk Informatie Model (BIM) en VISI;
- Inzicht in faalkosten van de voorbereiding en uitvoering: zoeken naar besparingen;
- Wie moet het straks gaan ontwerpen, beheren en maken? De branche aantrekkelijker maken voor de jeugd. Beter gebruikmaken van elkaars competenties en capaciteit;
- Social return on investment (SROI) in relatie tot scholen en opleidingen;
- Bevorderen en stimuleren van de lokale werkgelegenheid;
- Samenwerken tussen opdrachtnemers en opdrachtgevers in de ruimste zin van het woord.

4. Kaders

- Aanbestedingswet 2012, geldend vanaf 1 juli 2016
- De Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016)
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid de Gemeente

5. Argumenten

De gedachtegang achter het convenant is onder andere:

- Het is een marktconsultatie/marktverkenning gestoeld op kennisdeling, dit mag binnen de aanbestedingswet, ARW 2016 en het inkoopbeleid van de gemeente;
- Te allen tijde is de aanbestedingswet ARW 2016 en het aanbestedingsbeleid van bijvoorbeeld de gemeente van toepassing voor aanbesteding van werken;
- Een kader dat gesteld wordt aan de kennisdeling vanuit het convenant is dat partijen die kennis delen in het convenant (marktconsultatie/marktverkenning) door bijvoorbeeld mee te denken in de uitvraag en daarna een inschrijving doen op het werk geen voorsprong mogen hebben van kennis tijdens het aanbestedingsproces, het gelijk aan de streep principe;
- Werken met een waarde tot 1,5 miljoen euro mogen binnen het aanbestedingsbeleid van de gemeente meervoudig worden aanbesteed. Dit ook conform de vigerende wetgeving.;
- Bouwen vanuit wederzijds vertrouwen;
- Verbeteren samenwerking tussen opdrachtnemer en opdrachtgever in het gehele bouwproces;
- Kennisdeling tussen opdrachtnemer en opdrachtgever;
- Meer waarden voor een euro verkrijgen;
- Werkvoorbereiding kan ook door de aannemers worden uitgevoerd;
- Beperking van faalkosten en doorontwikkelen kwaliteitsverbetering;
- Verkrijgen van kwalitatief betere uitvragen verkrijgen voor aanbesteding van werken;
- Kennis en innovatie uit de markt halen;

- Gezamenlijk nadenken over de opgave, vraagstukken en thema's waar de Gemeentes voor staan;
- Gezamenlijke risicoanalyse en risicomanagement;
- Continuïteit in resources (beschikbaarheid van vakkundig personeel);
- Het convenant is open, waardoor er altijd deelnemers kunnen aansluiten en stoppen met de deelname.

Tegenargument:

- De offertes kunnen hoger uitvallen dan bij traditioneel aanbesteden. Dit kan ontstaan doordat in het convenant de kwaliteit strakker geborgd is, het risicomanagement is gedeeld en besproken is en de beheersmaatregelen zijn afgeprijsd. Ook het omgevingsmanagement met buurt en bedrijven zijn beter geborgd. Ervaring bij traditioneel aanbesteden is dat bij scherpe offertes de gevraagde kwaliteit niet vanzelfsprekend wordt geleverd, hiervoor is veel controle op de uitvoering nodig en resulteert in veel meerwerk (kostenverhogend). Dit wordt nu in een vroeg stadium geborgd. Uiteraard is de laagste prijs niet meer aan de orde mede omdat de wetgeving uitgaat van een beste prijskwaliteitverhouding bekend als BPKV.

6. Kenniskring – open convenant

De kenniskringen – open convenanten met de projecten: zijn een samenwerking van opdrachtgever – opdrachtnemer die bijdraagt aan:

- Succesvolle voorbereiding en uitvoering van projecten,
- Het verbeteren van de gemeentelijke marktbenadering (aanbestedingsvorm en de gekozen manier van samenwerking) en
- Het vergroten van het rendement voor zowel de opdrachtgever als de markt.
- Het beter benutten van de complementaire competenties van markt en overheid, het stimuleren van elkaars ontwikkeling en de ontwikkeling van de sector als geheel.

De principes en de open en transparante (convenant) aanpak van het kennisportaal BuitenRuimte.info zijn gebaseerd op de lerende netwerkomgeving! Hierin vindt kennisontwikkeling- en deling plaats op een gestructureerde wijze in een "Kenniskring" en tussen verschillende regionale kenniskringen.

- Een kenniskring is een door een aanbestedende dienst, georganiseerde informatie-uitwisseling platform met belanghebbende partijen over vraagstukken gerelateerd aan maatschappelijke opgaven zoals Duurzaamheid, Circulair Bouwen, Van het gas af (energietransitie), Informatie Management, Inkoopbeleid, BPKV, etc. Maar het gaat ook breder over het verkrijgen van inzichten in mogelijke oplossingen voor concrete vragen/uitdagingen/problemen. Kortom gezamenlijk werken aan oplossingen.
- Een kenniskring is een permanente vorm van marktverkenning en marktconsultatie gebaseerd op publiek privaat samen werken aan betere prestaties in het publieke domein.

Binnen de kringen worden kansen geïdentificeerd en gezamenlijk benut die zorgdragen voor:

- Een beter gezamenlijk eindresultaat;
- Het versnellen en verbeteren van processen;
- Kostenbesparingen aan beide kanten en het terugdringen van faalkosten;
- Meer plezier in het werk;
- Het geven van invulling aan de ambities van de stad op het gebied van circulariteit, klimaatbestendigheid, energie en bereikbaarheid;

- Continuïteit en optimale arbeidsinzet;
- Het creëren van investeringskracht voor kennis en opleiding en ruimte voor vakmanschap;
- Het maximaliseren van het (sociaal-) maatschappelijk rendement van projecten.

Dit willen de kenniskringen bereiken door:

- Op structurele wijze periodiek met elkaar in gesprek te gaan;
- In dit kader projecten te realiseren, te monitoren en te evalueren;
- Meer transparantie over de processen en werkwijze
- Actieve kennisuitwisseling, kennisborging en evaluatie;
- Elkaar te durven aanspreken op houding en gedrag en te durven bijsturen;
- Eerder in het proces samen te werken en vraaginnovatie te stimuleren;
- Innovaties aan te jagen en in projecten in te passen;
- Te werken voor een eerlijke prijs.

7. Convenants-projecten

Daadwerkelijke verbeterresultaten in het proces van gebieds(her)ontwikkeling en routinematige werkzaamheden worden bereikt door meerdere jaren convenantprojecten te monitoren & evalueren en vervolgens het geleerde in nieuwe convenantprojecten te implementeren.

Opzet en uitvoering van een convenants-project:

- Met opdrachtgevers wordt gezocht naar een zogenoemd convenant-project
- Project wordt met de groep besproken
- Expertgroep wordt geformeerd
- Expertgroep begeleid het opstellen van de uitvraag: marktverkenning/-consultatie
- Elementen van uitvraag: aandachtspunten/speerpunten van belang voor opdrachtgever, contractvorm, selectiecriteria en weging
- Monitoringsprogramma opgesteld
- Aanbesteding
- Inschrijving
- Beoordeling en gunning
- Uitvoering van het werk
- Oplevering
- Evaluatie na afloop
- Resultaten van het gehele proces vastleggen en ter beschikking stellen

8. Doorwerking van kennis en ervaringen binnen de eigenorganisatie

Om de opgedane kennis en ervaringen te delen worden er workshops en zogenoemde infralokalen georganiseerd waar inhoudelijke thema's centraal staan als:

- Duurzaamheid en circulariteit
- Digitalisering en BIM
- BLVC

9. Buiten Ruimte

Buiten Ruimte, initiatief van MKB-Infra, Hogeschool van Amsterdam en Building Changes, bundelt tevens de kennis en ervaring en nieuwe inzichten en stimuleert de toepassing in de uitvoeringspraktijk om er zo voor te zorgen dat vernieuwingen onomkeerbaar en structureel worden in de bouwsector. Een werkwijze in de bouw waardoor focus op duurzaamheid, samenwerking, innovatie en levensduur dominant wordt bij aanbestedingen. De inkoopstrategie van betrokken

partijen in de bouwketen maximale ruimte biedt voor inbreng van onderscheidend vermogen in technisch, kwalitatief, financieel, innovatief en procesmatig opzicht voor de oplossing van projecten.

MKB INFRA en haar leden willen zich steeds verder ontwikkelen als partner van de stadsingenieur en ontwikkelaars: als aanjager van de economische waarde van de regio. Daarom willen MKB INFRA en individuele bedrijven in samenwerking met o.a. de Hogeschool van Amsterdam innovaties ontwikkelen en deze in samenwerking met hun opdrachtgevers (gemeenten) in de praktijk toepassen om zo bij te dragen aan oplossingen voor de vraagstukken van de stedelijk omgeving en de veranderende rol van het uitvoerend bedrijfsleven

De Hogeschool van Amsterdam doet vraag-gestuurd praktijkgericht onderzoek, en helpt zo urgente en relevante vraagstukken uit de samenleving op te lossen. Ontwikkelde kennis deelt de HvA met de huidige en toekomstige professionals, bijvoorbeeld in workshops en seminars. Innovatie betreft het toepasbaar maken van nieuwe kennis en uitvindingen. De verzamelde en gegenereerde kennis wordt getoetst en toegepast in de praktijk door de MKB-bedrijven. Studenten worden enthousiast voor het werk in de sector doordat zij worden betrokken in projecten, (afstudeer-)stages, en onderzoek. De HvA werkt daarbij intensief samen met de Hogeschool van Rotterdam en de Hanzehogeschool Groningen.

Building Changes verbindt mensen in concrete projecten en samenwerkingsverbanden en biedt praktijkgerichte ondersteuning. De procesadviseurs van Building Changes snappen de inhoud en zijn daardoor in staat om een transitieproces te ontwerpen, te managen en te implementeren in de bedrijfsvoering. Bij voorkeur op een systematische manier zodat de gehele bouwsector er profijt van heeft. Building Changes biedt richtinggevende, praktische oplossingen voor complexe vraagstukken en zet daartoe leeromgevingen op. De kennis die zij in de praktijk ontwikkelen, passen zij in vergelijkbare processen toe.

www.buitenruimte.info

tel: 015 – 72 00 901

email: info@buildingchanges.nl

